

افغانستان: متخصصان سازمان ملل می گویند - سرکوب سیستماتیک حقوق زنان و دختران

جنوا/کابل (5 می 2023) - پس از یک سفر هشت روزه مشترک به افغانستان، ریچارد بنت، گزارشگر ویژه برای وضعیت حقوق بشر در افغانستان، و دوروتی استرادا-تانک، رئیس گروه کاری تبعیض علیه زنان و دختران، مشاهدات اولیه خود را ذیلاً به اشتراک گذاشتند.*

شرح

این سفر از 27 اپریل تا 4 می در شرایط بحران انسانی مزمن و آشفتگی عمیق ناشی شده از آخرین فرمان منع کننده کار زنان افغان با سازمان ملل متحد و سازمان های غیردولتی که در ادامه مجموعه احکام تبعیض آمیز ممنوعیت تحصیل دختران از تحصیلات متوسطه و عالی [صادر گردید]، انجام شد.

در این ماحول، این متخصصین مستقل با نمایندگانی از مقامات دی فکتو، جامعه مدنی، گروه های زنان، کارآفرینان، رهبران مذهبی، معلمان، روزنامه نگاران، قربانیان نقض حقوق بشر، نهادهای سازمان ملل متحد و جامعه دیپلماتیک دیدار کردند. این هیئت علاوه بر پایتخت، کابل و بازدید از محلات [آن]، از مزار شریف، [مرکز] ولایت بلخ نیز دیدن کرد. ما می خواهیم از همه کسانی که چشم دیدها و تجربیات قدرتمند خود را با ما به اشتراک گذاشته اند، به ویژه زنان و دخترانی که حقوق و آزادی های اساسی آنها در حال نابودی است، قدر دانی کنیم. ما همچنین می خواهیم به همه این زنان و دختران شجاع و الهام بخش که علیرغم حاکمیت استبدادی و فضای ترسناکی که در آن زنده مانده اند، به مقاومت و مبارزه طاقت فرسا برای کرامت انسانی خود ادامه می دهند، ادای احترام کنیم.

ما از وخامت دوامدار وضعیت حقوق بشر در کشوری [افغانستان] با تجربه ده ها سال درگیری داخلی و نقض تاریخی حقوق بشر که همه اعضای جامعه، به ویژه زنان و دختران، و همچنین اقلیت ها را متأثر کرده است، عمیقاً متأسفیم.

از زمان فروپاشی جمهوریت، مقامات دی فکتو چارچوب قانونی و سازمانی را از بین برده اند و به افراطی ترین اشکال زن ستیزی، حکومت می کنند و پیشرفت نسبی به سوی برابری جنسیتی به دست آمده در دو دهه گذشته را از بین می برند. طالبان تفاسیر خاصی از دین را تحمیل می کنند که ظاهراً برای اکثریت قریب به اتفاق افغان ها قابل قبول نیست.

ذینفعان مختلف مربوطه در مورد به رسمیت شناختن مقامات دی فکتو شدیداً اعتراض دارند. بسیاری از فعالین در پی یافتن راه های ورودی در سطح محلی هستند تا به ارائه خدمات حیاتی به به حاشیه رانده شده ترین مردم و حفاظت از [آنها]، در کشوری که توسط فقر شدید ویران شده است، ادامه دهند.

در نشست ها با مقامات دی فکتو، آنها خاطرنشان کردند که زنان در بخش صحت، آموزش و تجارت کار می‌کنند و اطمینان می‌دهند که زنان می‌توانند مطابق شریعت و جدا از مردان کار کنند. مقامات دی فکتو، بدون ارائه جدول زمانی مشخص، پیام خود را تکرار کردند که برای بازگشایی مکاتب کار می‌کنند، و اشاره کردند که جامعه بین المللی نباید در امور داخلی این کشور مداخله کند.

نمونه های تبعیض نظام مند مبتنی بر جنسیت

در جریان سفرمان، اینکه چگونه زندگی زنان و دختران در افغانستان به دلیل تحدید حقوق بشری آنها ویران شده است را مستند کرده ایم. یکی از مصاحبه شونده‌گان گفت: "ما زنده ایم، اما زندگی نمی‌کنیم". از زمان که کنترل کشور را به دست گرفتند، مقامات دی فکتو اقدامات خودسرانه متعدد که ناقض حقوق دختران و زنان به تحصیل، کار، آزادی رفت و آمد، صحت، استقلال بدنی و تصمیم‌گیری، آزادی تجمع و اجتماعات مسالمت آمیز و دسترسی به عدالت است، اتخاذ کرده اند. آنها نظام محافظت و حمایت از کسانی که از خشونت خانگی فرار می‌کنند را نابود کرده‌اند، زنان و دختران را [در وضعیت] بی‌گزینگی قرار داده‌اند. آنها قوانین شدید حجاب و عفاف را وضع و زنان و دختران را به اتهام "جرایم اخلاقی" بازداشت کرده‌اند.

طبق گزارش‌ها، این اقدامات به افزایش میزان ازدواج اطفال و ازدواج اجباری و همچنین گسترش خشونت‌های مبتنی بر جنسیت با معافیت از مجازات، کمک کرده است. ما همچنین مشخصاً نگران این واقعیت هستیم، زانی که به طور مسالمت آمیز علیه این اقدامات ظالمانه اعتراض می‌کنند، با تهدید، آزار و اذیت، بازداشت‌های خودسرانه و شکنجه مواجه اند.

بسیاری از زنان احساس ترس و اضطراب شدید شان را با ما شریک و وضعیت خود را به عنوان زندگی در حبس خانگی توصیف کردند. ما در مورد مشکلات صحت روانی گسترده و دلایل فزاینده خودکشی در میان زنان و دختران نگران هستیم. دختران و زنان از رفتن به مکتب بالاتر از صنف ششم و همچنین تحصیلات دانشگاهی منع شده‌اند و فقط داکتران زن می‌توانند از آنها مراقبت کنند، [این وضعیت] ممکن زمینه ساز مرگ‌های گردد که از چندین جهت قابل پیشگیری است، اگر این محدودیت‌ها سریعاً برداشته نشود، [این مرگ‌ها] ممکن زن‌کشی محسوب شود.

این وضعیت وخیم تبعیض جنسیتی نهادینه شده در افغانستان در هیچ کجای جهان نظیر ندارد. این نقض وحشتناک حقوق بشر مصادیق تبعیض جنسیتی که پیش از حکومت طالبان وجود داشت و عمیقاً در جامعه جا افتاده، پوشانده، نامرئی و حتی امر عادی ساخته است. اگر بخواهیم تبعیض را از بین ببریم و چرخه‌های خشونت را بشکنیم، عدالت جنسیتی درک همه‌جانبه از چرایی ارتکاب چنین نقض‌ها را ایجاب می‌کند. این اقدامات به صورت مجزا از هم واقع نمی‌شوند. ما توصیه می‌کنیم که جامعه بین‌المللی استندرها و ابزارهای معیاری بیشتری برای رسیدگی به پدیده بزرگتر آپارتاید جنسیتی به عنوان یک سیستم نهادینه شده‌ی تبعیض، جداسازی، تحقیر و طرد زنان و دختران ایجاد کند.

ما عمیقاً نگران ارتکاب آشکار آزار و شکنجه متداوم مبتنی بر جنسیت (gender persecution) – [که مصداق] نقض نظام مند و شدید حقوق بشر و جنایت علیه بشریت [است] - در افغانستان هستیم. در حالی که توان تعیین مسئولیت جزایی فردی را نداریم، بر اساس اطلاعات دریافتی، از جمله گزارش‌های دست اول، دریافتیم که زنان و دختران به دلیل جنسیتشان و به دلیل ساختارهای اجتماعی مورد استفاده برای تعریف نقش‌ها، رفتار، فعالیت‌ها و ویژگی‌های جنسیتی، مورد هدف قرار می‌گیرند.

چالش‌ها و کاستی‌های نظام بین‌الملل

آخرین حکم که کار زنان افغان در سازمان ملل متحد را ممنوع کرده است، [تاثیر] فرمان قبلی مبنی بر ممنوعیت کار زنان در سازمان‌های غیردولتی را تشدید می‌کند، [صدور و اجرای این حکم و فرمان] نظام بین الملل را در وضعیت دشوار-ناموثر قرار داده است. اقدامات پیشنهاد شده [از سوی نظام بین الملل] برای کاهش ممنوعیت‌های مختلف که مشارکت زنان در نیروی کار را محدود می‌کند، مبنایست خود با دقت مورد تحلیل و نظارت قرار گیرد تا از تبعیض جنسیتی جلوگیری شود.

سازمان ملل متحد باید رویکردی مبتنی بر حقوق بشر اتخاذ کند که مستلزم درک عمیق و تحلیل اصول سازمان ملل در مرکز آنها و تأیید مجدد این موضوع است که حقوق بشر، به شمول تعهد مطلق به برابری جنسیتی، در مرکز همه کارهایی است که سازمان ملل انجام می‌دهد. سازمان ملل باید از استندردهای معیاری که طی دهه‌ها از سوی کشورهای عضو و از طریق تلاش و کار اختصاصی هزاران سازمان جامعه مدنی ایجاد شده است، پیروی کند.

جامعه بین‌المللی نمی‌تواند چشم خود را ببندد. موضوع حقوق زنان و دختران در افغانستان و مشارکت معنادار آنها در هر بحثی باید در بالاترین اولویت اجندای بین‌المللی باقی بماند. زنان و دختران نباید برای اهداف سیاسی مورد استفاده ابزاری قرار گیرند و هرگز از حقوق آنها به عنوان ابزار مذاکره استفاده شود. جامعه بین‌المللی همچنان در وضعیت افغانستان دخیل بماند و گام‌های مشخصی در جهت حمایت از پاسخگویی در مورد نقض‌های جدی حقوق بشر بردارد. شرکای تخنیکی و مالی باید به طور قابل توجهی حمایت خود را از فعالان و سازمان‌های مردمی حاضر در کشور افزایش دهند و اطمینان دهند که برای جلوگیری از فروپاشی کامل فضای مدنی که می‌تواند عواقب جبران‌ناپذیری در پی داشته باشد، از تلاش‌های تزلزل‌ناپذیر جامعه مدنی فعال، به درستی حمایت می‌کنند.

ما از مقامات دی‌فکتو می‌خواهیم که به تعهدات ناشی از اسناد بین‌المللی حقوق بشر که افغانستان به آنها الحاق کرده است، به ویژه (کنوانسیون رفع کلیه اشکال تبعیض علیه زنان) CEDAW، پایبند باشند و به تعهدات خود در زمینه حفاظت و ارتقای همه حقوق زنان و دختران احترام بگذارند.

تمام

*توجه: این بیانیه به یافته‌های بسیار مختصر و اولیه این سفر محدود می‌شود، گزارش مشترکی که بر اساس قطعنامه 20/51 شورای حقوق بشر تعیین شده است، وضعیت حقوق زنان و دختران در کشور را به طور کامل تحلیل خواهد کرد. این گزارش در جون 2023 به پنجاه و سومین جلسه شورای حقوق بشر ارائه خواهد شد و با گفتگوی تعاملی تقویت شده با زنان افغان ادامه می‌یابد.

متخصصان: آقای ریچارد بنت در تاریخ 1 اپریل 2022 از سوی شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد به عنوان گزارشگر ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در افغانستان منصوب شد. وی در تاریخ 1 می 2022 رسماً وظیفه اش را آغاز کرد. این مأموریت در پنجاه و یکمین جلسه شورای حقوق بشر (اکتبر 2022) به مدت یک سال تجدید شد.

گروه کاری سازمان ملل متحد در مورد تبعیض علیه زنان و دختران از سوی شورای حقوق بشر در سال 2010 به منظور تشدید تلاش ها برای از بین بردن همه اشکال تبعیض علیه زنان و دختران در سراسر جهان با همکاری همه ذینفعان مرتبط ایجاد شد. این کارگروه متشکل از پنج کارشناس مستقل است: دوروتی استرادا تانک (رئیس)، ایوانا رادچیچ (نایب رئیس)، ملیسا اوپرتی، مسکرم گسته تکان و الیزابت برودریک.

گزارشگران ویژه و گروه های کاری بخشی از پروسیجرهای ویژه شورای حقوق بشر است. پروسیجرهای ویژه نام عمومی مکانیسم های مستقل حقیقت یاب و نظارتی شورای حقوق بشر و بزرگترین مجموعه متخصصین مستقل در دستگاه حقوق بشر سازمان ملل متحد است. دارندگان مأموریت پروسیجرهای ویژه، کارشناسان مستقل حقوق بشر هستند که از سوی شورای حقوق بشر برای رسیدگی به وضعیت کشورهای مشخص یا موضوعات خاص در تمام نقاط جهان، منصوب می شوند. آنها کارکنان سازمان ملل نیستند و مستقل از دولت ها و سازمان ها هستند. آنها به صورت فردی خدمت می کنند و برای کارشان معاشی دریافت نمی کنند.

-برای اطلاعات بیشتر و درخواست های رسانه ای، لطفاً با تیم های حامی این دو مأموریت تماس بگیرید:

OHCHR-DL-wgdawprofessionalteam@un.org ; HRC-SR-Afghanistan@un.org

-برای سؤالات رسانه ای در مورد سایر متخصصین مستقل سازمان ملل، لطفاً با مایا درواز

(maya.derouaz@un.org) و دهریشا ایندراگوپتا (dharitha.indraguptha@un.org)

تماس بگیرید.

-اخبار مربوط به کارشناسان مستقل حقوق بشر سازمان ملل را در توئیتر دنبال کنید: [@UN_SPExperts](https://twitter.com/UN_SPExperts).

آیا نگران دنیایی هستید که در آن زندگی می کنیم؟

پس همین امروز برای حقوق کسی ایستاد شوید.

#Standup4humanrights

و از صفحه در <http://www.standup4humanrights.org> دیدن کنید.